

Kalendarium

3 december

Soldatprov Göteborgs garnison

6 december

Totalförsvarsinformation - Tillsammans försvarar vi Sverige, Kviberg

(R)= regionaliserad militär kurs, (R)= regionaliserad MSB-kurs
(F) = Förbandsmedelsupdrag

Aktuell information hittar du på vår hemsida:
<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

Kontaktuppgifter

Adress

Övre kaserngården 4C,
Kvibergs kaserner
415 27 Göteborg

telefon

070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Verksamhetsåret börjar närma sig sitt slut. Det återstår två aktiviteter i december.

Vecka femtio kommer förbundsstyrelsen att få "regleringsbrevet för 2024" i form av Förbundskort och resurskort. Då vet vi vilken verksamhet vi har pengar till att genomföra 2024.

Återkommer om det i Januaris nyhetsbrev.

Det är dags att söka till vinterns kurser. Se Försvarsutbildarnas hemsida eller följ den här länken:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/>

Foto: Försvarsutbildarna

Höstens program

23 - 27 aug	Ledarskapsutbildning för reservofficerare. Käsö (F)
08 - 10 sept	Military weekend – ungdom Göteborgs garnison (R)
~~08 - 10 sept~~	~~Totalförsvarsinformation – GK Göteborg. Nätbaserad (R)~~
13 sept	Hemberedskap - FDS, plats Kviberg
25 sept - 1 okt	Beredskapsveckan
30 sept	Info om hemberedskap Bäckebo köpcenter
21 - 22 okt	Civil beredskap-grunder. Tylebäck (R)
18 okt	Försvarsforum (föreningen för GBG Försvaret)
25 okt	Hemberedskap - FDS, Kviberg
15 nov	Medlemsaktivitet information till nya medlemmar, Teams
22 nov	Hemberedskap - FDS, Kviberg
3 dec	Soldatprov GBG garnison
~~2 - 3 dec~~	~~Civil beredskap fördjupning för stabsbefattning Tylebäck (R)~~
6 dec	Totalförsvarsinformation - Tillsammans försvarar vi Sverige, Kviberg
v. 1-52	Web-föreläsningar ungdom
v. 1-52	Web-föreläsningar vuxen
v. 1-52	Ungdomsutbildning enl. kap 2.3, inkl. tävling på HvSS

(R)= regionaliserad militär kurs, (R)=
regionaliserad MSB-kurs

(F) = Förbandsmedelsuppdrag

MR V - Lägesbild Ukraina- och Israel konflikterna 23-11-07

EJ SEKRETESS

Effekter av konflikterna som kan beröra berör Sverige

Störningar i försörjning av varor och tjänster, bland annat orsakat av sanktioner mot Ryssland och/eller motåtgärder. Stigande energipriser, samt effekter av detta är ett särskilt känsligt område.

Fortsatt osäkerhet på de finansiella marknaderna globalt, samt effekter av detta.

Fortsatta, om än minskande, flyktingströmmar, där de asylsökande bedöms stanna längre än tidigare bedömningar.

Cyberhot och andra typer av hybrida hot med destabiliserande effekter.

Ytterligare skärpt retorik och direkta hot från Ryssland med anledning av SWE Nato ansökan och Finlands inträde.

Kränkningar av SWE och FIN sjö- och luftrum.

Aktioner mot transporter i SWE med koppling till militärt materiellt stöd till Ukraina, samt mot svensk försvarsindustri.

Situationen kan också orsaka oro och ge oklara förutsättningar för samhällsviktig verksamhet.

Osäkerheterna kan även leda till att händelser som inte orsakas av det säkerhetspolitiska läget, felaktigt beskrivs som relaterade.

En trolig förstärkning av de ryska militära styrkorna mot västra Europa på sikt.

MR V - Lägesbild Ukraina- och Israel konflikterna 23-11-07

EJ SEKRETESS

Förebyggande åtgärder för oss som aktörer i Sverige

Alla aktörer bör löpande se över sina sårbarheter och sin kontinuitetshantering. Beredskap för störda leveransflöden och IT-störningar är exempel på sådant som kan behöva beaktas.

MR V uppmanar till vaksamhet mot sådant som avviker från det normala och incidenter. Vikten av rapportering understryks, samt att overse behov som kan föranleda behov av samordning på kort sikt eller senare.

- Pågående- eller konstaterad brottslig verksamhet rapporteras direkt till Polisen.
- Annan intressant/avvikande händelse kan rapporteras direkt till **VB MR V tfn 0500-466100**.

Alla aktörer bör följa utvecklingen i kriget, de olika åtgärderna som vidtas i Europa och globalt, men hela tiden tänka:

- Vad innebär det som sker för min organisation?
- Hur påverkas min funktion?

SÄPO bedömning 2023-08-17 med koppling till bl.a. terrorhot (sakerhetspolisen.se):

Höjning av Terrorhotnivån till 4

MR V - Lägesbild Ukraina- och Israel konflikterna 23-11-07

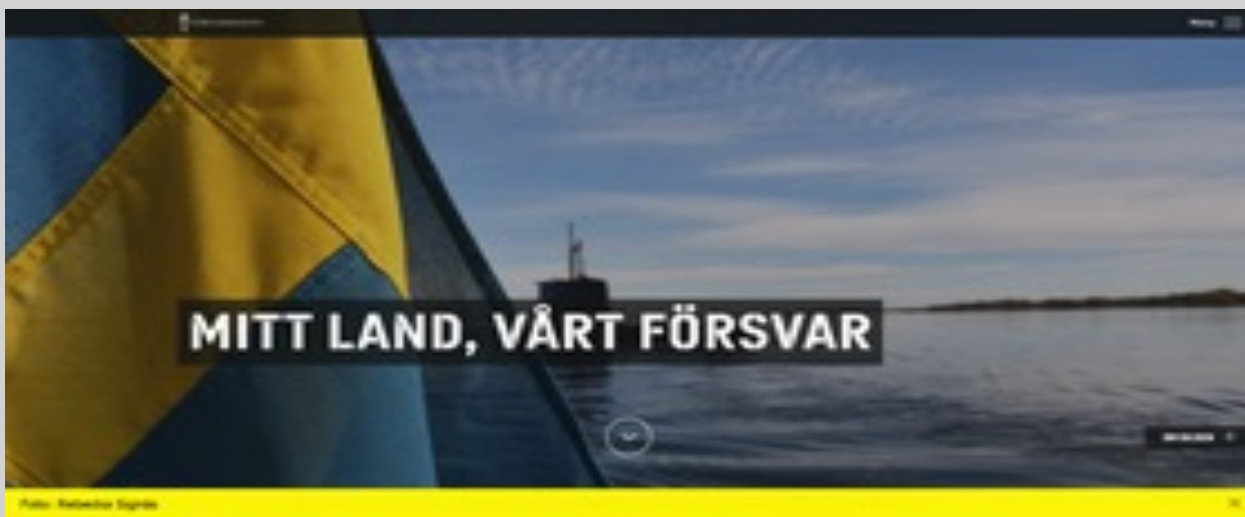
EJ SEKRETESS

FM åtgärder m.a.a. konflikterna i Ukraina och Israel och dess följdverkningar

- FM har en god lägesbild och följer tillsammans med andra myndigheter och partners händelseutvecklingen mycket noga.
- Just nu ser FM inga oroväckande ryska militära rörelser längs våra gränser.
- Det kan dock inte uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige.
- Sammantaget så ser FM att hotbilden mot Sverige har ökat, framförallt vad gäller subversion, påverkansoperationer och sabotage. Sabotagehotet skall främst relateras till den verksamhet som stödjer Ukraina. Hotet avseende ett väpnat angrepp mot Sverige är fortsatt lågt, men det kan inte uteslutas.
- FM genomför återkommande övningar tillsammans med internationella partners.
- FM deltar med militära instruktörer vid utbildning av Ukrainska soldater i Storbritannien.
- Sverige genomför beredskapsoperationer för att snabbt kunna ställa om vid förändrad hotbild.

TOTALFÖRSVARSSINFORMATION – TILLSAMMANS FÖRSVARAR VI SVERIGE

6 december 18:30 – 21:30

Föbundslokalen övre kaserngården 4 C Kvibergs kaserner

Tillsammans försvarar vi Sverige är en tre timmars föreläsning för dig som är intresserad av att få en fördjupad förståelse för behovet att på nytt bygga upp ett robust svenskt totalförsvar och vilken roll Försvarsmakten har inom detta. Föreläsningen beskriver även vårt förändrade omvärldsläge och vilka krav det ställer på vårt totalförsvar samt ger en inblick i hur man eventuellt ser på omvärldsläget.

Föreläsningen innehåller bland annat följande ämnen:

- Omvärldsläget
- Försvarsvilja
- Lagstiftning
- Krishanteringssystemet
- Civilt försvar
- Militärt försvar

Anmäl dig via den här länken:

<https://crm.forsvarsutbildarna.se/Pages/Evt/EventSignUp.aspx?eventguid=1b5ccea0-086d-4eff-87ac-5c71ee7be2f5>

Plan C – om behovet av en alternativ plan för Sverige Av Per Tengblad | 13 okt 2023

Utvecklingen i vår omvärld och inte minst osäkerheten kring västs sammanhållning i stöd för en positiv utveckling i Ukraina oroar. Rysslands framgångar med destabilisering av väst inte minst i USA inför presidentvalet gör att vi måste tänka långt bortom nuvarande prognoser och planering. Det är ingen omöjlighet att vi står i en totalt ny och "oväntad" situation redan 2025. Detta måste vi förbereda oss och planera för.

För Sverige är plan A ganska given, vi kommer in i ett stabilt Nato, kriget i Ukraina drar ut på tiden men Ukraina håller ställningarna eller avancerar. Vi baserar vår säkerhetspolitiska omvärldsanalys och våra dispositioner från detta. Påvisa för Ryssland att totalförsvaret förstärks enligt plan bl a med drönare, dito vad gäller artilleri och luftvärn baserat på erfarenheterna på kriget i i Ukraina.

Plan B är också ganska given och liknar i stort plan A även om tidsschemat blir annorlunda. Vi kommer med i Nato, men först 2025. Kriget i Ukraina utvecklas sämre än väntat och beslutsamheten i väst minskar. Vi positionerar oss som i fall A men söker skapa en inre allians med Finland, Norge, Danmark och Storbritannien med ett ytterligare substantiellt stöd. Utrikespolitiskt blir fokus att hålla det västliga stödet till Ukraina så stabilt som möjligt, inte minst mot bakgrund av en eventuellt. ny president i USA. Det blir osäkrare än i plan A och vi måste vara beredda på snabba förändringar samt ytterligare stärka totalförsvaret.

Men så som världen nu utvecklar sig behöver vi utforma en plan C. Det är inte alls osannolikt att världsbilden utvecklar sig på ett helt annat sätt än i plan A/B och på ett för oss högst ogynnsamt sätt.

Ryssland håller ut, konsoliderar ställningarna i Ukraina, stärker sin militära förmåga men håller tillbaka ytterligare erövringsplaner i avvaktan på ny president i USA.

Ukraina behåller sin starka motståndsvilja men blir alltmer utsatt då stödet från väst minskar, vilket innebär att det kan gå illa om inte väst inkluderande USA kan enas kring en gemensam handlingsplan.

Den ryska propaganda- och destabiliseringsmaskinen vinner nya framgångar och västs beslutsamhet kring stöd till Ukraina eroderar.

Destabiliseringsaktiviteterna i Sverige tilltar med religiösa och etniska oroligheter i tillägg till gängvåld och infiltration av myndigheterna.

I Den nya presidenten i USA ifrågasätter Nato vars enighet försvagas. Friktionen mellan Grekland och Turkiet ökar. Ungern och Slovakien opponerar sig kraftfullt mot Storbritanniens och Polens stöd för Ukraina. Norge och Danmark jobbar hårt för enigheten men med begränsad framgång. Sveriges ansökan om medlemskap drar ut på tiden. Nato befinner sig i ett i vänteläge på kopplat till vilket vägval USA kommer att ta.

Väst har ännu inte fått upp produktionskapaciteten tillräckligt vad gäller ammunition och vapen- Möjligheten att föra ett uthålligt krig samt att ge ett uthålligt stöd till Ukraina är fortsatt begränsat.

Ryssland och Kina blir mer handelspolitiskt aktiva, skruvar på och av gaskranarna liksom avseende leveranserna av kärnbränsle, chips och jordartsmetaller. Västs produktionsapparat påverkas negativt.

Ryska och kinesiska destabiliseringsinitiativ i Afrika och Sydamerika intensifieras och når framgång, flyktingströmmarna ökar.

Vi kan vid en sådan utveckling knappast räkna med ett solidariskt eller starkt väst som håller en gemensam linje. Vi är dessutom inte fullt ut inlemmat i det västliga försvarssamarbetet. En sådan utveckling kommer att ställa ytterst stora krav på såväl totalförsvaret som inre systemuthållighet och säkerhet.

Hur förbereder vi en plan som förbereder oss för att möta en skisserad utveckling?

Det första steget är att se verkligheten och acceptera att en högst önskad utveckling är möjlig och utforma scenarier baserat på detta samt att välja ett huvudscenario som bas för planering.

Nästa steg blir att tillsätta en planeringsgrupp med genomförandeuppdrag och börja arbeta. Arbetet handlar om att analysera var större stora praktiska utmaningar på samhället kan uppstå gällande exempelvis energi, livsmedel, transporter, utlandsförbindelser etcetera samt att värdera olika handlingsalternativ samt finansiering. Det gäller att implementera ett krismedvetande i civilsamhället, bland med myndigheter, företrädare för handel och industri, arbetsmarknadens parter, folkrörelserna m m. Diplomatin blir viktig för att mildra oönskade konsekvenser, utrikes-, handels- och säkerhetspolitiskt.

Att göra en plan är knappast utmaningen, problemet är snarare att bestämma sig för att denna eller någon annan högst önskad utveckling av världspolitiken är möjlig och inte längre högst osannolik samt att en plan följaktligen behövs.

Författarens förhoppning är att någon (-ra) i statsförvaltningen redan sitter och funderar kring detta.

Författaren är Civilekonom och tidigare direktör inom media och telekom.

Dags att nominera till styrelsen m m i Försvarsutbildarna Göteborg

Valberedningen har skickat ut förfrågan om nomineringar till föreningarnas ordföranden och/eller postmottagare under november, enligt förbundets lista.

Nomineringarna skall vara valberedningen tillhanda **senast 31 januari 2024**.

Nominera de personer som du upplever kommer göra ett bra arbete i förbundet. Några ledord som du kan ha med dig när du nominerar, samarbete, drivande och initiativrik.

Meddela namnen, om möjligt mailadress och telefonnummer på de som du nominerar. Ange till vilka poster, samt motivering. Skicka detta till valberedningens ordförande via mail till Ltmi.hn@gmail.com

Till följande poster kan nominering ske år 2024 enligt förbundets stadgar.

Val för tiden tom ordinarie förbundsstämma under andra kalenderåret efter valet av: (5 poster)

Förbundsordförande, förbundssekreterare, ledamot till styrelsen, ledamot till styrelsen och ersättare till ledamot i styrelsen

Revisorer samt ersättare väljs för 1år: (4 poster)

Revisor, revisor, ersättare och ersättare

Valberedning väljs på 1 år (Valberedningen kommer inte att lämna förslag på ny valberedning, utan endast redovisa nominerade personer).

Ordförande, ledamot, ledamot och ledamot

Ombud jämte ersättare till riksstämman: (8 poster)

Ordinarie, ordinarie, ordinarie, ordinarie, ersättare, ersättare, ersättare och ersättare

Förutsättningar för krisberedskap och totalförsvaret i Sverige.

Försvarshögskolan har sedan 2007 gett ut den här rapporten. I september kom den senaste upplagan.

Det är en omfattande skrift som innehåller 209 sidor med rubriker som:

- Totalförsvaret 1901-2001
- Krisberedskapen 2002-2022
- Sveriges beredskap i dag
- Hybridhot – bra verktygslåda för säkerhetsshotande aktiviteter
- Våldsbejakande extremism

Skriften innehåller mycket viktig information om historik men framförallt information om dagens hot och dagens totalförsvaret.

Vill du veta mer. Ladda ner pdf av rapporten via den här länken:

<https://www.fhs.se/arkiv/nyheter/2023-10-18-ny-utgava-av-rapport-om-krisberedskap-och-totalforsvar-i-sverige.html>

Göteborgs Försvarsutbildningsförbund bjuder in till soldatprov 3 december 2023

Sträckan är 35 km. Start och mål för soldatprovet är utanför Byggmax Torslanda .

Soldatprov är öppet för medlemmar (vuxna och ungdomar) i Göteborgs försvarsutbildningsförbund, samt 41-, 42- och 43-hvbataljonen.

Anmälan gör du till goteborg@forsvarsutbildarna.se
Ange soldatprov 2023 i ämnesraden.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Den 30 oktober 2023 redovisar MSB sitt svar på regeringsuppdraget om att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under 2025-2030 till regeringen (Fö2023/01000).

I rapporten Framåtanda – en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret anser MSB att det krävs en ambitionshöjning och ökad finansiering för civilt försvar för att genomföra förmågehöjande åtgärder. För att det civila försvaret under kommande försvarsbeslutsperiod ska ha en chans att uppnå riksdagens mål för det civila försvaret krävs en absolut lägsta nivå på 10 miljarder kronor årligen i anslag. I nivå 1 föreslår MSB att prioritera åtgärder som syftar till att Sverige som nation ska motstå de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp och inte falla.

I nivå 2 (15 miljarder) tillförs åtgärder som kan säkerställa en viss uthållighet över tid och öka försörjningsberedskapen. För att säkerställa en långsiktig uthållighet för både försörjningen och samhället i stort, föreslår MSB åtgärder i nivå 3 (20 miljarder).

Här är länken till rapporten:

<https://www.msb.se/siteassets/dokument/om-msb/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/2023/framatanda---en-prioritering-av-atgarder-for-att-starka-det-civila-forsvaret.pdf>

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Bra att veta om skyddsrum

Runt om i Sverige finns ett stort antal skyddsrum som ska skydda befolkningen vid krig. I fredstid får skyddsrummen användas till annat, men de ska kunna iordningställas inom två dygn.

När ett skyddsrum är klart att användas ska det finnas vatten upptappat i kärl, värme, ventilation och toalettmöjligheter. I en krigssituation får du vara beredd på att det kan vara avbrott i exempelvis vatten-, el- och värmeförsörjningen till skyddsrummet. Mat och exempelvis hygienprodukter finns inte i skyddsrummen. Det behöver du ta med själv, se checklistan nedan.

Skyddsrummen är utformade för ett visst antal personer. Om man använder skyddsrummet till så många människor som rummet är byggt för, ska man kunna vistas där utan avbrott i minst tre dygn. Skyddsrummen är byggda för att kunna skydda mot stötvåg och splitter från exempelvis en granatexplosion, brand samt kemiska stridsmedel och strålning från radioaktiva ämnen.

Skyddsrummen i fredstid

I Sverige finns cirka 64 000 skyddsrum med plats för ungefär sju miljoner människor. Skyddsrummen finns inrymda i olika typer av byggnader, såsom bostadshus och industrifastigheter, och är utmärkta med en särskild skylt. I fredstid kan ett skyddsrum användas till annat.

Det är olika hotbildaanalyser som bestämt var i Sverige skyddsrum ska finnas. Det har alltså aldrig varit ambitionen att bygga skyddsrum för hela befolkningen. Det beror på var man befinner sig om man behöver tillgång till skyddsrum.

Skyddsrummen vid höjd beredskap eller krig

Om skyddsrummet behöver användas i krig eller om regeringen har meddelat höjd beredskap, ska skyddsrummet kunna ställas i ordning inom två dygn. Det är i första hand byggnadens ägare eller nyttjanderättshavare som ska göra det möjligt att komma in i skyddsrummet.

Ta reda på var ditt närmaste skyddsrum finns där du bor och där du befinner dig dagtid. Vid flyglarm ska du omedelbart bege dig till ett skyddsrum eller ett annat skyddande utrymme som källare, tunnel eller tunnelbanestation.

Nuläge och utvecklingen framåt

Några nya skyddsrumspplatser har inte byggts i Sverige sedan 2002 och många av de skyddsrum som finns i dag behöver moderniseras. Hur behovet av skyddsrum ser ut utifrån dagens hotbild, om det ska byggas fler skyddsrum eller om nuvarande skyddsrum ska kompletteras med andra former av skydd ska utredas.

MSB, som har ett övergripande ansvar för landets skyddsrum, anser att befintliga skyddsrum ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt, men ytterst är det riksdag och regering som beslutar om den framtida inriktningen.

Fakta

Du tillhör inget särskilt skyddsrum utan använder det som finns närmast där du befinner dig.

Bra att ta med till skyddsrummet

- Vatten i flaska eller dunk
- Mat som tål rumstemperatur
- Hygienartiklar
- Toalettpapper
- Mediciner
- Första hjälpen-utrustning
- Varma kläder
- Värdehandlingar (id-kort/körkort, kontanter, kontokort)
- Nycklar
- Mobiltelefon + laddare eller powerbank
- Ficklampa

Försvarets lärdomar av kriget i Ukraina

Foto: Sergii Kharchenko, NurPhoto/Getty, hämtad från www.newyorker.com/podcast/politics-and-more/a-ukrainian-diplomat-on-the-future-of-russian-aggression, 2023-05-30

Regeringen gav den 13 juli 2023 försvarsmakten i uppdrag att inkomma med redovisning av erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina. Den 2 november lämnade försvarsmakten svaret. Vi redovisar här en sammanfattning av slutsatserna i utredningen:

Kriget i Ukraina innebär ett unikt tillfälle att lära av ett krig i Europa. Att identifiera erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina är dock enbart en början. Att dra lärdomar från historien anses generellt som en utmaning och att dra korrekta slutsatser från ett pågående krig kräver eftertanke. Att försöka förutsäga när nästa krig kommer att inträffa och att planera för ett specifikt scenario kan innebära farliga felbedömningar. Den som kan förutse förändringarna i krigets karaktär, snarare än att anpassa sig till dem när de inträffar, har emellertid ett stort försprång.

Försvarsmaktens lärdomar av kriget i Ukraina

De risker en försvarsmakt försöker hantera brukar vanligtvis speglas i doktriner, koncept, system, plattformar och utbildning samt hur dessa vidmakthålls. Faran med allt för rigida antaganden är att det kan få långsiktiga konsekvenser på förmågan att hantera en framtida kris som inte blev som planerat. I kriget i Ukraina har en återgång till skyttegravskrig skett samtidigt som snabb krigföring med kombinerade vapen eftersträvas.

Att planera för ett utdraget och långvarigt krig behöver vägas mot att investera i förmågor som verkar avskräckande. Emellertid kan just lagerhållning och förberedelser vara avskräckande. Förmågan till avskräckning behöver utvecklas utifrån vad som faktiskt kan avskräcka en potentiell framtida motståndare. Kriget i Ukraina visar att en framtida konflikt kan innebära allt från ett totalt krig, en kortvarig konflikt eller en långvarig kris och att tidigare givna säkerhetsgarantier inte hade någon avskräckande effekt. Lärdomen från Ukraina är att avskräckning bör kombineras med flexibla beredskapsåtgärder och mobiliseringsalternativ.

Då framtiden alltid är oviss ska Försvarsmakten och övriga totalförsvaret eftersträva att doktriner, koncept och teknik skapar mesta möjliga grad av flexibilitet. Flexibiliteten innebär att ha förmågan att hantera en oförutsägbar framtid, med krav på snabb omställning inom olika faser för krig och kris, men även att ha förmågan till snabbt lärande, omhändertagande av innovation och spridning av nya kunskaper. Militär innovation får inte enbart fokusera på att hitta nya tekniklösningar utan behöver fokusera på system av system där även ledning, koncept och doktriner prövas och implementeras.

Försvarsmaktens lärdomar av kriget i Ukraina

Från tanke till förmåga

Tekniklösningarna som har nyttjas i Ukraina kommer i framtiden att ytterligare kombineras med framåtskridande teknik. Nya förmågor som tidigare varit otänkbara i kombination med förbättringar av existerande förmågor kommer att skapa nya synergier i framtiden. Ukrainas förmåga att kombinera gammalt och nytt på ett innovativt sätt har både överraskat och imponerat på västobservatörer. Utmaningen för Sverige, med flera, är att krig är en unik katalysator för innovationskraft och en förändrad syn på riskbenägenhet vilket är svårt att nyttja till fullo under fredstida förhållanden. Hela totalförsvaret bör därför skapa förutsättningar för att omhänderta innovationskraft. Genom att kontinuerligt kalibrera situationsuppfattningen gentemot verkligheten och de faktiska händelseförloppen kan glappet mellan faktisk och önskad förmåga minskas. Kalibreringen minimerar därmed konsekvenserna av överraskningar och är grunden för att kunna vara en relevant försvarsmakt.

Totalförsvaret behöver finna gemensamma aktiviteter för att komma fram till allomfattande lösningar. Detta tillvägagångssätt har döpts till "*Whole-of-government approach*". Tillvägagångssättet fokuserar på horisontella och pragmatiska samarbeten istället för hierarkiska och sekventiella strukturer. En framgångsfaktor för att fostra denna typ av samarbete är att öva, träna och genomföra experiment med representanter från olika aktörer inom försvarssektorn. Utmaningen med experiment är att det exponerar brister och svagheter men det skapar på sikt förtroende och tillit bland involverade parter.

10 Experimentverksamhet är inom Nato en definierad process för att hitta lösningar på militära problem. Se *NATO CD&E Handbook, 2021*

Försvarsmaktens lärdomar av kriget i Ukraina

Tankar och idéer kring vilka militära problem som Sverige och Försvarsmakten har och vilka innovativa åtgärder som kan vara lösningen på dessa problem behöver omsättas i praktiken. Då alla militära förmågor är ömsesidigt beroende behöver koncept prövas och testas, exempelvis genom experiment och krigsspel, innan de omsätts till doktriner och materialanskaffning.

Utmaningen med allt för detaljerade koncept är att de snabbt blir föråldrade utifrån teknik- och samhällsförändringar.

Utmaningen med allt för ospecifika och abstrakta koncept är att de inte ger någon vägledning för det som önskas uppnås. Att kontinuerligt uppdatera doktriner och koncept är inte heller en lösning då de inte hinner bli assimilerade i organisationen.

En lösning på ovanstående problem är att låta utvecklingen ske inkrementellt, det vill säga att börja med de viktigaste funktionerna för att därefter göra successiva tillägg och förändringar. På detta sätt kan erfarenhetshantering och värdering kontinuerligt stödja utvecklingen. Utmaningen är möjligtvis att identifiera och fastställa vilka områden och funktioner som är de viktigaste. Därtill behöver enskilda individers kreativitet och kompetens tillvaratas redan i fredstid.

Sammanfattande slutsatser

I ljuset av kriget sker en förändring i krigföring via bland annat obemannade farkoster, satellitbilder, smarta mobiltelefoner, kommersiella sambandslösningar och öppna källor. Dessa system, särskilt i kombination med artificiell intelligens, betonar krigföringens utveckling. Denna kombination av teknik som under tidigare konflikter bedömts som en nisch kräver idag utbildning och träning för att kunna förstås, utnyttjas och motverkas.

Försvarsmaktens lärdomar av kriget i Ukraina

Därtill behöver uthållighetsaspekten beaktas eftersom vissa av dessa moderna fenomen kan erbjuda en hög effekt till en låg kostnad jämfört med mer traditionella kvalificerade bekämpnings- och övervakningssystem.

Utöver innovation och nya fenomen på slagfältet visar lärdomar från kriget även på vikten av att inte negligera grunderna i operationskonst och taktik, såsom avskräckning, överraskning, vilseledning, skenmål, kamouflage och fältarbeten. Gamla sanningar om krigföring är inte överspelade. Krigföringen kommer bara att ta en ny form. Det finns därmed anledning att vara försiktig med att tro att nästa krig kommer att bli totalt olikt det föregående.

Den konceptuella krigföringsförmågan i Försvarsmakten behöver kontinuerligt utvecklas för att kunna möta olika framtida scenarion. För att framgångsrikt bemöta denna förändring behövs partnerskap mellan det offentliga och privata, i synnerhet med målet att föra samman lärosäten, myndigheter och industri i ett så kallat trippel-helix format.

Innovationshubbar är ett exempel på plattformar som kan stödja totalförsvaret med att omhänderta innovation och ett snabbare skifte från tanke till implementering. Partnerskapet bör möjliggöra att företag och lärosäten involveras i krigsspel, simulering och experiment för att kontinuerligt pröva och utveckla Försvarsmaktens förmågor.

Kriget i Ukraina har visat på vikten av partnerskap och samarbeten men att samtidigt inte förlita sig på att andra ska lösa nationella förmågebehov. Rent konkret behöver interoperabilitet få ökad prioritet.

Försvarsmaktens lärdomar av kriget i Ukraina

Samtidigt behöver Försvarsmakten fortsätta utveckla sin egen lednings- och underrättelseförmåga då båda är en förutsättning för att både kunna ge och ta emot stöd samt kunna bedriva multidomänoperationer, enskilt eller tillsammans med andra.

För att hantera och verka i alla generationer av krigföring krävs en förmåga till kontinuerligt lärande, flexibilitet och anpassning. Detta är centralt för att vara relevant i olika kontexter beroende på hur verkligheten utspelar sig i ett krig eller konflikt. För att möta behovet av kontinuerligt lärande kan exempelvis teknik för virtuell verklighet och artificiell intelligens nyttjas för att simulera, pröva, öva och utveckla olika tekniker, metoder och taktiskt uppträdande.

FÖRSVARSMAKTEN

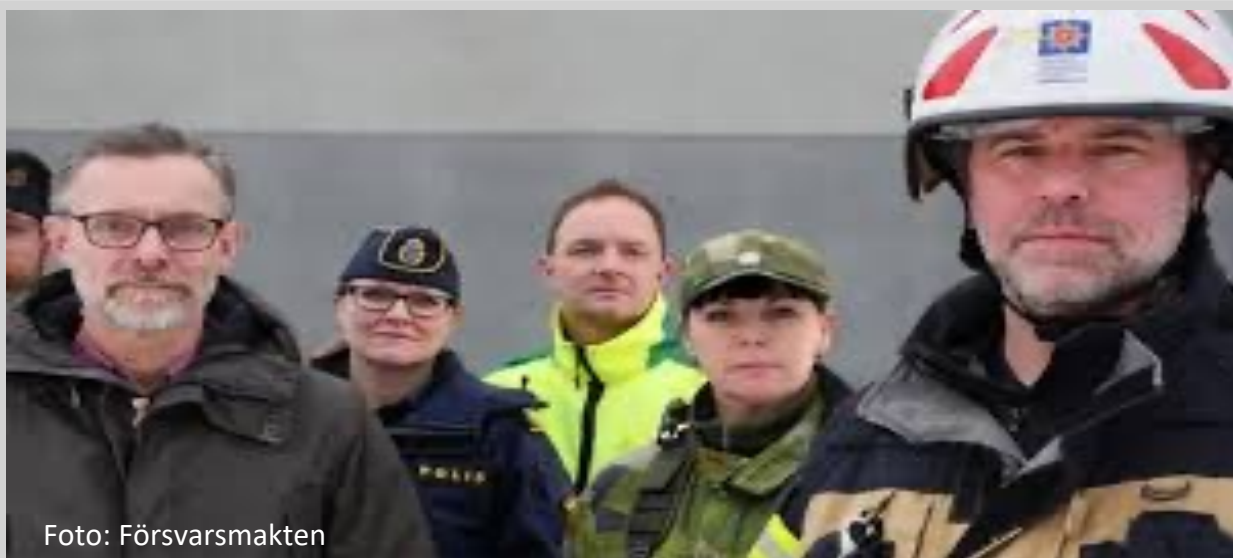

Foto: Försvarsmakten

Tillsammans försvarar vi Sverige

Är en tre timmars föreläsning för dig som är intresserad av att få en fördjupad förståelse för behovet av att på nytt bygga upp ett robust svenskt totalförsvar och vilken roll Försvarsmakten har inom detta. Föreläsningen beskriver även vårt förändrade omvärldsläge och vilka krav det ställer på vårt totalförsvar samt ger en inblick i hur man eventuellt ser på omvärldsläget.

Föreläsningen innehåller bland annat följande ämnen:

- Omvärldsläget
- Försvarsvilja
- Lagstiftning
- Krishanteringssystemet
- Civilt försvar
- Militärt försvar

Hur går det till?

På ett möte/event kommer certifierade informatörer från Försvarsutbildarna till den plats som vi avtalar och lämnar en information på ca tre timmar.

Om intresse finns kontakta:

Nils-Bertil Garpland E-post:

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se Tel: 070 9703335

DITT VAPEN I KRIG KAN VARA DIN LIVFÖR- SÄKRING

**HÅLL REDA PÅ DINA
VAPENDELAR
- ÄVEN I FREDSTID**

Överbefälhavaren Säkerhetsavdelningen